

Sygn. akt III KZ 21/20

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **J. W. R. i J. W.**,

skazanych za czyn art. 233 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron, w dniu 15 maja 2020r., zażalenia obrońcy na zarządzenie upoważnionego Sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt II AKo (...), o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt XI K (...), utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia z dnia 17 listopada 2014 r., sygn. akt XIII Ka (...),

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 4 marca 2020 r. upoważniony Sędzia Sądu Apelacyjnego w (...), na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k., odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego przez adwokata M. M., obrońcę z wyboru wnioskodawców J. W. R. i J. W.

Powyższe zarządzenie zostało zaskarżone przez ww. obrońcę w całości. Obrońca zarzucił naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na treść wydanego postanowienia, polegające na naruszeniu art. 120 § 1 k.p.k. poprzez uznanie, że doszło do skutecznego rozpoczęcia biegu terminu do usunięcia braków formalnych, wobec skierowania wezwania do uiszczenia opłaty do obrońcy, zamiast

bezpośrednio do wnioskodawców. Skarżący wniósł o uchylenie przedmiotowego zarządzenia i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania przed Sądem Apelacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożone zażalenie nie jest zasadne.

W dniu 23 stycznia 2020 r. do Sądu Apelacyjnego w (...) wpłynął wniosek obrońcy skazanych o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt XI K (...), utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia z dnia 17 listopada 2014 r., sygn. akt XIII Ka (...) (k. 127 – 128, k. 123 – pełnomocnictwo).

Zarządzeniem Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 23 stycznia 2020 r. wezwano obrońcę skazanych do uzupełnienia braku fiskalnego poprzez dołączenie dowodu uiszczenia opłaty w kwocie 150 zł w terminie 7 dni (od daty doręczenia pisma z wezwaniem) pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku do rozpoznania. Zarządzono również przesłać powyższe wezwanie do wiadomości skazanych (k. 130 - zarządzenie).

Korespondencję zawierającą powyższe informacje, jak i wezwanie do uzupełniania braku fiskalnego pisma, adwokat M. M. odebrał w dniu 3 lutego 2020 r. (k.132 - epo). J. W. informację o wezwaniu obrońcy pozyskał w dniu 10 lutego 2020 r., zaś J. W. R. nie odebrała pisma pomimo dwukrotnego awizowania (k. 132, k. 134 – epo).

Zarządzeniem z dnia 4 marca 2020 r. upoważniony Sędzia Sądu Apelacyjnego w (...), na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k., odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego przez adwokata M. M. – obrońcę z wyboru wnioskodawców J. W. R. i J. W., ponieważ obrońca pomimo wezwania, nie uzupełnił braku formalnego wniosku poprzez dołączenie dowodu uiszczenia opłaty od wniosku w kwocie 150 zł w zakreślonym terminie.

Wskazana decyzja jest prawidłowa. Nie budzi bowiem wątpliwości, że zarządzenie upoważnionego Sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 marca 2020 r. w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wynikało z prawidłowych ustaleń faktycznych co do braku

formalnego pisma, który nie został uzupełniony w terminie, a brak był tego rodzaju, że pismo nie mogło otrzymać biegu. Z akt sprawy jednoznacznie wynika, że wniosek o wznowienie postępowania nie został opłacony w terminie pomimo wezwania do uzupełnienia tego braku formalnego. Wobec tego niezbędne było wydanie decyzji zgodnej z przepisem art. 120 § 2 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k.

Odnosząc się do argumentów podniesionych w zażaleniu trzeba stwierdzić, że są one nieaktualne ze względu na zmianę stanu prawnego. Przepis art. 120 § 1 k.p.k. został zmieniony ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1694). Aktualnie (od dnia 5 października 2019 r.) przepis ten stanowi, że „jeżeli pismo nie odpowiada wymaganiom formalnym, przewidzianym w art. 119 lub w przepisach szczególnych, a brak jest tego rodzaju, że pismo nie może otrzymać biegu, albo brak polega na niezłożeniu należytych opłat lub upoważnienia do podjęcia czynności procesowej, wzywa się osobę, która wniosła pismo (podkreślenie – SN), do usunięcia braku w terminie 7 dni”.

Chociaż uzasadnienie projektu ustawy wprowadzającej zacytowaną zmianę nie przesądza jeszcze o rezultatach wykładni art. 120 § 1 k.p.k., to jednak stanowi istotną wskazówkę co do tego, z jakich przyczyn postanowiono zmienić jego treść. Z uzasadnienia zaś wynika, że ingerencja ustawodawcy w treść tego przepisu była spowodowana trudnościami interpretacyjnymi. Stwierdza się w nim: „w orzecznictwie dominuje stanowisko, zgodnie z którym w sytuacji, gdy środek zaskarżenia został wniesiony przez obrońcę lub pełnomocnika, a brak polega na niezłożeniu należytych opłat, wezwaniu na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. podlega strona, ponieważ od niej ten środek zaskarżenia pochodzi. Należy natomiast, zgodnie z art. 140 k.p.k., powiadomić o tym wezwaniu obrońcę lub pełnomocnika strony, który, działając w imieniu swego mocodawcy, ma prawo uzupełnić ten brak w jego zastępstwie (zob. post. SN z 23.05.2005 r., V KZ 14/05, OSNKW 2005, nr 6, poz. 57 z krytyczną glosą J. Matrasy, PS 2006, nr 7-8; [...]); odmiennie przyjmowano jednak we wcześniejszym orzecznictwie - zob. post. SN z 21.04.1998 r., III KZ 20/98, OSN Prok. i Pr. 1998, nr 9, poz. 8; post. SN z 18.11.1981 r., V KRN 242/81, OSNPG 1982, nr 4, poz. 45; por. też post. SN z 30.08.2007 r., II KZ 22/07,

OSNKW-R 2007, poz. 1899). Wskazuje się, że za takim poglądem przemawia m.in. to, iż przepisy mówiące o środkach zaskarżenia uprawniają strony do ich wniesienia oraz że przewidziana w art. 623 k.p.k. możliwość zwolnienia od wyłożenia opłaty przy wnoszeniu pisma procesowego dotyczy strony, choćby wniosek złożył w jej imieniu obrońca czy pełnomocnik. Mimo tego - odwołując się do wykładni celowościowej - podnosi się, że w razie gdy pismo procesowe, objęte przymusem sporządzenia i podpisania go przez adwokata lub radcę prawnego nie odpowiada wymaganiom formalnym przewidzianym w art. 119 k.p.k. lub w przepisach szczególnych, to wezwaniu do usunięcia braku podlega ten podmiot. Pismo nie może bowiem otrzymać biegu na skutek zaistnienia wad spowodowanych przez autora pisma i dlatego możliwych do usunięcia jedynie przez niego (por. uzasadnienie postanowienia post. SN z 23.05.2005 r., V KZ 14/05, OSNKW 2005, nr 6, poz. 57). Zapatrywania te są jednak niespójne i niekonsekwentne. Skoro ustawodawca nie różnicuje adresata wezwania do uzupełnienia braku w zależności od jego rodzaju, należałoby określać go wedle jednolitej reguły. Projektodawca, biorąc pod uwagę możliwość rozbieżnych interpretacji aktualnego brzmienia ustawy, opowiada się zatem za sprecyzowaniem treści art. 120 § 1 k.p.k., przez odwołanie się do "osoby, która wniosła pismo". W takiej redakcji przepisu nie powinno być zatem wątpliwości co do tego, że chodzi o rzeczywistego autora, a nie mandanta tej osoby" (Uzasadnienie druku sejmowego 3251 Sejmu VIII kadencji - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw).

Nie ma zatem wątpliwości, że obecnie (od dnia 5 października 2019 r.) wezwanie o uzupełnienie braku formalnego pisma w postaci nieuiszczenia należnej opłaty należy skierować do „osoby, która wniosła pismo”. W przypadku wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego i wniesionego przez adwokata, to on powinien być adresatem wezwania, o którym mowa w art. 120 § 1 k.p.k. Tak też przepis ten jest rozumiany w piśmiennictwie (por. J. Mierzwińska-Lorencka, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do nowelizacji 2019*, WKP 2020, wersja elektroniczna, komentarz do art. 120 k.p.k.; Z. Pachowicz, w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, Warszawa 2020, s. 306; Ł. Chmielniak, M. Klonowski, A. Rychlewska-Hotel, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*

praktyczny do nowelizacji 2019, red. J. Zagrodnik, WKP 2020, wersja elektroniczna, komentarz do art. 120 k.p.k.).

W przedmiotowej sprawie „osobą, która wniosła pismo” jest adwokat M. M. , autor wniosku o wznowienie postępowania karnego i jednocześnie autor rozpoznawanego przez Sąd Najwyższy zażalenia. Wobec tego, kierując wezwaniem o uzupełnienie braku fiskalnego właśnie do adwokata a jedynie zawiadamiając o tym skazanych, Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) postąpił prawidłowo. Skoro tak, to argument, że nie rozpoczął biegu termin 7-dniowy do uzupełnienia braku formalnego wniosku o wznowienie postępowania karnego, jest nietrafny.

Stanowisko zaprezentowane w zażaleniu, poparte powołaniem się na słuszne skądinąd w poprzednim stanie prawnym orzeczenia Sądu Najwyższego, byłoby zasadne na gruncie „starego” brzmienia przepisu art. 120 § 1 k.p.k., który dotyczył wezwania do uzupełnienia braków formalnych pisma „osoby, od której pismo pochodzi”. Nie ma przy tym wątpliwości, że nowe brzmienie art. 120 § 1 k.p.k. powinno być stosowane od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej z dnia 19 lipca 2019 r., czyli od dnia 5 października 2019 r. Wynika to wprost z przepisów art. 6 i 8 wspomnianej ustawy.

Odnosząc się do argumentów podniesionych w ostatnim akapicie uzasadnienia zażalenia należy stwierdzić, że analiza akt sprawy nie wskazuje na to by wnioskodawcy składali na wcześniejszych etapach postępowania wnioski o zwolnienie ich od opłaty sądowej od wniosku o wznowienie postępowania karnego. W aktach sprawy znajdują się dokumenty obrazujące ich sytuację majątkową i osobistą (k. 32 – 42). Zostały one złożone w związku z ich wnioskiem o przyznanie obrońcy z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, a nie postulatem dotyczącym zwolnienia od opłaty. Wyznaczony obrońca z urzędu złożył opinię o braku podstaw do wznowienia postępowania. Kwestia braku fiskalnego wniosku o wznowienie postępowania ujawniła się dopiero po złożeniu (nieopłaconego) wniosku o wznowienie postępowania przez upoważnionego przez J. W. R. i J. W. obrońcę z wyboru. Na wcześniejszych etapach postępowania wnioskodawcy nie byli wzywani do uiszczenia opłaty, co mogłoby rodzić z ich strony konieczność wystąpienia z postulatem zwolnienia od jej uiszczenia.

Chociaż nie ma to związku z przedmiotem rozpoznawanego zażalenia, to nie sposób nie zauważyć, że nie ma też racji skarżący twierdząc, iż nie rozpoznano wniosku złożonego w trybie art. 37 k.p.k. Z akt sprawy wynika, że postanowieniem z dnia 19 grudnia 2019 r., II AKo (...), Sąd Apelacyjny w (...) nie uwzględnił wniosku skazanych o wystąpienie do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu (k. 99 -102).

W świetle poczynionych ustaleń, zaskarżone zarządzenie należało uznać za wydane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i utrzymać je w mocy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.